

VÝCHOZÍ STANOVISKA

čs. vojenské doktríny

Ve dnech 25. a 26. února 1968 se konalo rozšířené zasedání operačně taktické sekce vědecké rady VA AZ k některým výchozím stanoviskům čs. vojenské doktríny. Kromě členů sekce vědecké rady VA AZ a dalších jejích příslušníků zúčastnili se zasedání představitelé některých složek MNO, GŠ, VO, ostatních vojenských škol a VzÚ 401.

Cílem zasedání bylo zkonfrontovat závěry dvou studií, zpracovaných kolektivem pracovníků VA AZ pro komisi MNO k rozpracování vojenské doktríny ČSSR, s názory dalších vojenských vědeckých pracovníků a s názory příslušníků štábů operačních svazků, ministerstva národní obrany a generálního štábu.

Účastníci zasedání byli seznámeni s celkovou strukturou a výchozími podmínkami úkolu „Vojenská doktrína ČSSR“. Studie, které byly zpracovány na VA AZ, jsou **zaměřeny jen ke dvěma problémovým oblastem tohoto celkového úkolu:**

- k charakteru příští možné války, možnosti jejího zahájení, charakteru prvních hodin a dnů války a ke způsobu jejího vedení;
- ke strategickému postavení ČSSR.

Úvodem k diskusi byly předneseny základní teze obou studií, které pak byly rozvedeny v dalších vystoupeních z hlediska hlavních problémů ve vojenském zpravodajství, operačním umění, všeobecné taktice, družích vojsk, velení a týlu.

V tezích byli účastníci seznámeni s hlavním pojmovým aparátem studií, zejména s pojmy válka, ozbrojený zápas, vojenská věda, vojenské umění, vojenská strategie, vojenská doktrína apod.

Ve vojenské vědě, zvláště v posledním období, vyvíjejí se totiž některé pojmy velmi rychle. Jejich obsah se přitom v podstatě sice nemění, spíše se jen prohlubuje a pozdvihuje na vyšší úroveň abstrakce. Obsah jiných pojmů se však mnohdy mění natolik, že některé staré pojmy již nevyhovují, a proto vznikají pojmy nové. Ale nejen to! **Obsah a vývoj některých nových pojmů v socialistické vojenské vědě a ve vojenské vědě imperialistických států je různý.** To vede pak často k dezorientaci a zbytečným sporům. Proto v obou studiích — pokud není výslovně uvedeno jinak — používá se jednotlivých pojmů v takovém významu, jak se s nimi běžně setkáváme v našich rádech, předpisech a ve vojenské odborné literatuře u převážné části vojensko-vědeckých pracovníků socialistických států.

Cíl, vymezená doba pro zpracování studií a rozdělení jednotlivých oblastí celkového úkolu mezi různá pracoviště VA AZ, VPA KG a MNO/GŠ limitovaly do značné míry i metody práce.

Obě studie vycházejí z platných zákonů, mezinárodních smluv a služebních předpisů, řádů a pomůcek ČSLA.

Vedle těchto základních materiálů zpracovatelé využili stanovisek některých stranických a vládních představitelů ke zkoumaným problémům, dále výsledků některých vědeckovýzkumných prací vojenské vědy a odborné domácí i cizí literatury.

Je nesporné, že formulace vojenské doktríny by měla vycházet především z všestranných bilancí, potřeb a možností našeho státu, z jeho dynamického rozvoje, z jeho koaličních závazků a z internacionálních zájmů.

Měla by tvořit názorový logický systém, rozpracovaný formou zdůvodněných hypotéz, zásad a pravidel, který by však bylo možné definovat jako funkční model a u něhož by stanovená kritéria dovolovala kvantitativně i kvalitativně posoudit míru splnění stanoveného cíle.

Při všech analýzách i závěrech obě studie plně respektují skutečnost, že **čs. vojenská doktrína musí vycházet ze spojeneckých závazků se Sovětským svazem a s ostatními státy Varšavské smlouvy.** To zdůrazňuje však na druhé straně potřebu soustředit v naší vojenské doktríně hlavní úsilí především na ty úkoly, které musíme řešit vlastními silami a prostředky a které za nás nikdo jiný plnit nebude. Jejich řešení v doktríně je nutným předpokladem k celkové obranyschopnosti států Varšavské smlouvy.

Při určování charakteru příští možné války čs. vojenská doktrína vychází z marxisticko-leninského učení o válce. Obecný cíl války spatřuje v dosažení politických cílů, které si vytyčily bojující státy nebo koalice, jichž však nemohly nebo nechťely dosáhnout mírovými prostředky, ale jen ozbrojeným zápasem. **Považuje ozbrojený zápas za určující atribut války.** Přitom plně doceňuje i význam dalších druhů boje, zejména ideologického, ekonomického, vědeckotechnického, psychologického a ostatních forem politického boje.

Cíl ozbrojeného zápasu vidí v porážce ozbrojených sil nepřítelů, ve zničení nebo zajmutí jeho živé síly a techniky, ve vyřazení jeho nejdůležitějších ekonomických objektů, politických, administrativních, správních a komunikačních center. Při dosažení konečného cíle ozbrojeného zápasu musí být nepřítel zbaven možnosti pokračovat ve válce, zásobovat svoje ozbrojené síly, obnovovat výrobní a ekonomické zdroje; musí být podlomena jeho vůle, morálka a zejména schopnost pokračovat v dalším organizovaném odporu.

Při určování způsobů vedení příští možné války a forem ozbrojeného zápasu čs. vojenská doktrína spatřuje určující faktory především ve stanovených cílech války, v úrovni stavu rozvoje výrobních sil, bojové techniky, výzbroje, kvality a stupně připravenosti ozbrojených sil, ve společenském zřízení a v úrovni ekonomiky a vědeckotechnického rozvoje bojujících stran.

Čs. vojenská doktrína musí plně odrážet skutečnost, že **světový rozpor mezi socialismem a imperialismem dále trvá,** že vojenské ohrožení socialistických zemí imperialistickými státy a koalicemi stále existuje. **Při určování charakteru války musí brát v úvahu, že vedoucí velmoci obou stran mají ve výzbroji jaderné a termonukleární zbraně, všechny druhy raketové techniky a další nejmodernější výzbroj.** Jak politická realita, tak i tyto materiální předpoklady umožňují tedy vznik globální raketové jaderné války v případě, že dojde k rozhodujícímu střetnutí, v němž půjde o životně důležité zájmy obou vedoucích velmocí a že selžou všechny snahy o uzavření příměří nebo o udržení ozbrojeného konfliktu v omezeném rámci.

Tyto základní a trvajících skutečnosti však v **současné době** — a s největší pravděpodobností i v **nejbližší perspektivě** — podstatně ovlivňují další politické i vojenskotechnické faktory.

Nebezpečí globální jaderné války a ohrožení samé biologické podstaty života na naší planetě nutí velmoci hledat při prosazování svých zájmů jiná řešení než v jaderné válce. Stejným směrem působí i **jaderná rovnováha mezi oběma hlavními velmocemi** a skutečnost, že nelze se dnes vyhnout mocnému odvetnému úderu po prvním hromadném jaderném úderu. I když trvá a dokonce v poslední době se i zvyšuje úsilí o vnitřní upevnění, politické stmelení a o zvýraznění vojenské funkce vojenských paktů, **projevuje se souběžně výrazná tendence k navazování kontaktů a zlepšení vztahů mezi Východem a Západem.** Zejména obě vedoucí velmoci, SSSR a USA, si uvědomují svou odpovědnost za případné rozpoutání globální jaderné vál-

ky. Proto hledají cesty, jak předcházet rozsáhlejším vojenským konfliktům v uzlových oblastech světa, v prostorech, kde by mohlo dojít ke střetnutí životních zájmů obou vedoucích velmocí.

Tyto vojenskopolitické aspekty musí mít zákonitě svůj odraz i ve vojenskotechnické části čs. vojenské doktríny. **I když není a nebude možné vyloučit, že příští válka by mohla mít charakter globální jaderné války od samého začátku, je pravděpodobnost jejího záměrného rozpoutání v současné době i v nejbližší budoucnosti malá.**

Proto je nutné věnovat podstatně větší pozornost přípravě a způsobům vedení **konvenční války**, a to i v těch prostorech, kde se dříve o takovém charakteru války téměř neuvažovalo, např. na středoevropském válcisti. Proto kromě přípravy k jaderné válce je třeba přehodnotit schopnost obranného systému našeho státu a v něm zejména koncepci přípravy a organizaci ozbrojených sil **k úspěšnému vedení vojenských operací jen konvenčními zbraněmi co nejdélejší dobu.**

Posílení tendence konvenční války ve vojenském paktu NATO odráží strategická koncepce „pružné reakce“, která pravděpodobně bude mít svou platnost i v nejbližším období. Podle ní jsou ozbrojené síly členských států koalice NATO připravovány tak, aby v souhlase s politickými cíli konkrétní situace **byly schopny úspěšně vést všechny druhy ozbrojených konfliktů** od diverzní a protipartyzánské činnosti přes různé druhy omezených válek, vedených pouze konvenčními zbraněmi, přes omezené použití taktických jaderných zbraní, až po všeobecnou jadernou válku.

K těmto aspektům je třeba ve vlastní doktríně přihlížet, i když jak na Východě, tak i na Západě na řadu otázek charakteru příští možné války jsou mnohé rozdílné názory — zejména na možnost **vedení konvenční nebo omezené jaderné války na evropském bojišti po delší dobu.**

Pokud se týče **zahájení války** podle charakteru předpokládaného konfliktu, počítají obě strany s **existencí určitého období zvýšeného mezinárodního napětí.** Toto období, v němž mají být realizována nutná vojenská, politická a ekonomická opatření k válce, může trvat několik dní až několik měsíců. Pod krytím různých opatření, zejména cvičení, se předpokládá postupně zvyšovat bojovou pohotovost, především sil a prostředků **k prvnímu úderu.** Nelze však vyloučit velmi rychlé stupňování všech opatření, včetně rozvínutí armád do operačních sestav. I když se

předpokládá utajit většinu příprav, **nepokládá se v současné době za reálné dosáhnout strategického překvapení.** Nevyklučuje se však možnost **operačního a taktického překvapení.** Podle názorů NATO má být k jeho dosažení využito v první řadě překvapivého úderu taktického letectva konvenčními a chemickými zbraněmi.

Čs. vojenská doktrína má brát v úvahu, že zejména dolet a únosnost letectva dovoluje nepříteli působit ze současných základen bez přemístování, většinou mimo dosah našich odvetných prostředků. Stejně je třeba přihlížet k tomu, že systém nepřátelské PVO je již dnes velmi účinný jak proti vysoko, tak i proti nízkoletecím cílům.

Bojová připravenost a vysoký stupeň bojové pohotovosti pozemních vojsk na středoevropském válcisti má zabezpečit velení NATO možnost přejít ve velmi **krátké době a s minimální přípravou do války.** Kvalita a počet divízií, jejich rozmístění na předpokládaných směrech zasazení, má postačit k zahájení jak konvenční, tak i omezené jaderné války. **Na druhé straně nelze nevidět, že nedostatek hlubších záloh nezabezpečuje plynulé narůstání sil již prvního operačního sledu.**

Z těchto faktů a názorů je nutné vycházet i při určování možnosti zahájení a **charakteru prvních hodin a dnů války.** Za nejpravděpodobnější způsob zahájení války je třeba považovat **nenadálé napadení.** Rozhodující úlohu v prvním hromadném úderu bude mít taktické letectvo nepřítel, které je schopno v průběhu prvního dne války bez účasti Francie působit proti ČSSR hodnotou do 450 letounů a v případě účasti Francie až do 800—850 letounů. 10—25 % stíhacích bombardovacích letounů je schopno přelétnout naši státní hranici za 35—40 minut, dalších 25 % za 50—60 minut a zbytek za 3½ hodiny po vyhlášení poplachu. Silné vojenské letectvo je schopno vysadit a zabezpečit boj značného počtu taktických výsadek v příhraničním pásmu již v době prvního hromadného úderu. Útok pozemních sil s překvapením by mohl nepřítel zahájit proti naší republice 1. sledem 2 a s [N] v hodnotě do 3, popřípadě 4 svazků. To činí 60—80 000 osob, přes 500 hlavní a téměř 900 tanků. V brigádách 1. sledu by mohlo být zpočátku polovina, postupně až 2/3 těchto sil a prostředků.

Za těchto předpokladů musí čs. vojenská doktrína soustředit své úsilí na přípravu a vedení **protivzdušné operace** společnými silami a prostředky PVO státu, PVO pozemních vojsk a frontového letectva již v prvních hodinách války s cílem

ničit prostředky vzdušného napadení na území nepřítelů, na přístupech k našemu státnímu území i v celém prostoru. Hlavní úsilí bude nutné soustředit na odrazení vzdušných úderů na rozhodující objekty státu, na pozemní vojska, letectvo a jejich místa velení. K tomu je třeba vyčlenit část sil a prostředků do jednotlivých stupňů bojové pohotovosti, aby byly nepříteli způsobeny takové ztráty, které by měly podstatný vliv na jeho další činnost.

Čs. vojenská doktrína musí přihlížet k možnosti operačního a taktického překvapení a jeho následkům, zejména v důsledku silného nepřátelského uskupení taktického letectva na pražském směru, možného narušení velení a síly prvního hromadného úderu. **Zabránit operačnímu a taktickému překvapení je proto jedním z hlavních problémů, které musí naše doktrína řešit.** V obranném systému státu by mohl být tento úkol nejlépe a nejefektivněji řešen integrovaným (v perspektivě pokud možno automatizovaným) státním zpravodajským informačním systémem.

Ve výstavbě ozbrojených sil je třeba přednostně doplňovat lidmi a moderními technickými prostředky jak vševojskové průzkumné útvary a jednotky, tak zejména jednotky speciálního předurčení.

V operaci pozemních vojsk, zahájené nenadálým napadením a vedené konvenčními silami, půjde v **prvních hodinách války** o ovládnutí důležitých přechodů přes pohraniční horské a lesní masivy Šumavy a Českého lesa. Obě strany se budou snažit vést pohraniční sražení rozhodnou aktivní činností, s cílem co nejrychleji proniknout na území protivníka, přenést tam operaci a v nejkratší době dosáhnout stanovených cílů. Zejména nepřítel, který má nedostatek hlubších operačních záloh a omezené možnosti narůstání sil, se bude snažit dosáhnout politických cílů dříve, než vojska Varšavské smlouvy přijmou účinná protopatření na pražsko-saarském směru. Vedle toho charakter bojové činnosti v prvních hodinách války budou do značné míry ovlivňovat úkoly, konkrétní situace a terénní podmínky v prostorech činnosti každého útvaru, svazku a svazu.

V přípravě vojsk, velitelů a štábů se musí proto význačněji odrážet příprava a specifika vedení jak útočného, tak i obranného boje v našem pohraničí, na široké frontě, v horském a zalesněném terénu, vedení střetného boje na jednotlivých taktických směrech vzhledem k jejich skutečné kapacitě, reálným možnostem použití obrněných jednotek, podmín-

kám manévru podél fronty, možnostem pronikání do týlu a boků nepřátelských odporů, stejně jako vzhledem k využívání terénu k organizování vysoce efektivní protitankové obrany s minimálními silami a prostředky.

Čs. vojenská doktrína, v soulase se zásadami socialistického vojenského umění, zdůrazňuje rozhodující význam útočné koncepce vedení operací a boje. Reaguje na změny ve vojenskostrategických koncepcích NATO, na změny v reálných možnostech vzdušných a pozemních sil protistojícího nepřátelského uskupení, na změny v poměru sil, na realizovaná opatření vojenskopolitického charakteru po srpnu 1968.

Splnění úkolů naší armády v rámci ozbrojených sil Varšavské dohody vyžaduje, aby v soulase s ekonomickými možnostmi a lidskými zdroji ČSSR byly její ozbrojené síly a branný systém organizovány a připraveny tak, **aby byly schopny zadržet a odrazit především první nenadálý nepřátelský úder vedený konvenčními prostředky.**

K tomu je nutné organizovat příkrytí státní hranice s NSR i s Rakouskem z operačního hlediska. Cílem operačního příkrytí státní hranice je

— zabránit pozemním a vzdušným silám nepřítelů proniknout na naše území,
— zabezpečit uvedení ozbrojených sil do bojové pohotovosti,

— vytvořit podmínky k zahájení prvního hromadného úderu,

— vytvořit podmínky k rozvinutí, přesunu a úspěšnému zasazení hlavních sil frontu na plánované směry a k organizovanému zahájení operace s cílem co nejrychleji přenést bojovou činnost na území nepřítelů,

— zabezpečit podmínky k zasazení dalšího operačního sledu spojeneckých vojsk.

Protivzdušná obrana je budována jako nedílná součást palebného systému států Varšavské smlouvy na evropském válečném území.

Požadavek trvalého příkrytí státní hranice již v míru vyžaduje vyčlenit k jeho plnění úměrný, ale postačující počet sil a prostředků. **Rozhodující části vojsk příkrytí jsou proto ve stále bojové pohotovosti.** U ostatních vojsk musí dojít k rozhodné diferenciaci jak ve stupni bojové pohotovosti, tak v doplnění lidmi, bojové techniky, v další výstavbě i v dislokaci vojsk.

Charakter příští možné války a možnosti jejího zahájení vyžadují, aby čs. vojenská doktrína při výstavbě a přípravě ozbrojených sil ČSSR — stejně jako při

budování branného systému státu — **respektovala potřeby konvenční i jaderné války. Zvláštní pozornost musí věnovat protivzdušné obraně vojsk i státního území a boji s radiotechnickými opatřeními nepřítele.**

Zvýšená úhroza úderů prostředky vzdušného napadení, použití taktických a takticko-operačních výsadek a možnosti široké diverze ze strany nepřítele na celém státním území vyžaduje mít vedle vojsk polního velení odpovídající systém ochrany a obrany teritoria.

Způsoby vedení boje a operací v prvních hodinách a dnech války jak u vojsk překrytí, tak i v úderných uskupeních armád, vyžadují:

— Rozhodně zvýšit palebnou sílu a účinnost zbraňových systémů s důrazem na PVO a PTO. Hlavním zdrojem zvýšení palebné síly je rozvoj dělostřelectva a vojskového letectva.

— Zvýšit pohyblivost a manévrovost pozemních vojsk na bojišti, především na taktickém stupni. Při zvyšování palebné síly vojsk a jejich manévrovosti by nemělo jít pouze o dohánění nebo vyrovnání se současnému stavu nepřítele, ale o progresivní zvýšení těchto kvalit k jejich plánovanému rozvoji. Tohoto cíle je nutné dosáhnout využitím vzdušné cesty jak pro manévr silami a prostředky, tak pro palebnou podporu pozemních vojsk.

— Podstatně zkvalitnit systém velení a řízení ozbrojených sil. K tomu upravit již v míru strukturu a metody velení tak, aby nebylo nutné provádět žádné podstatné změny při zahájení války jak ve velení polním vojskům, tak vojskům pro ochranu a obranu státního území.

— Vhodně zvolit a předem připravit místa velení na operačním stupni a pro orgány řízení státního území ve válce a vybavit je výkonnou spojovací technikou.

— Soustředit dostatečné operační zásoby materiálu do výhodných míst k zabezpečení přechodu na polní systém zásobování, k nutnému rozptýlení a možnému manévru hlavními druhy zásob jak při překrytí státní hranice, tak k rozvinutí útočné operace na území nepřítele.

Ve výchozích hlediscích čs. vojenské doktríny se odrazí rovněž specifika strategického postavení ČSSR, které je dáno především těmito skutečnostmi:

— Naše státní území je ve středu Evropy na hranici dvou antagonistických společensko-ekonomických soustav, **na hranici dvou nejsilnějších vojenskopolitických bloků a jejich vojenských uskupení.**

— **Čs. státní území** je součástí nejdůležitějšího evropského válečného a má roz-

hodující význam pro obě vojenské koalice; i když neleží na hlavním strategickém směru, zůstává trvale středem zájmu evropské politiky.

— Geografický profil území ČSSR, jeho komunikační a dopravní systém, jeho vztah k hlavním operačně strategickým směrům středoevropského válečného, hrají velmi významnou úlohu v přípravě a vedení strategické operace na evropském válečném jak ze západu na východ, tak i obráceně. **Území lze významně využít ke strategickému manévru na nejkratších směrech vnitřní linie** mezi důležitými operačně strategickými objekty jak středo- a jihoevropského, tak i centrálních oblastí západoevropského válečného. Tato strategická poloha v Evropě a současná vojenskopolitická situace v rozděleném světě **nedovolují ČSSR vést neutrální politiku**, neboť její integritu by žádná z velmocí nezabezpečila vzhledem k jeho významu ve vlastních zájmech, zejména v obdobích politických krizí a vojenských střetnutí.

— Čs. území má těsný vztah k podunajskému operačnímu směru a tím i **k rakouské neutralitě.**

— Omezené lidské zdroje a ekonomické možnosti ČSSR nedovolují vést souborou válku s nepřítelem, který má silnou, moderně vyzbrojenou a všestranně připravenou armádu **jinak, než ve vojenské koalici socialistických států.**

— Omezený vojenský potenciál nedává možnost ani v době míru významněji prosazovat vlastní politické cíle jinak, než ve spojeneckém svazku v hospodářsky a vojensky silné koalici socialistických států. ČSSR nemůže být proto „subjektem“ světové či evropské politiky. **Její vojenská doktrína nemůže přijmout strategii „všech směrů“ v žádné své oblasti.**

— Území České socialistické republiky tvoří **prostor ke strategickému rozvinutí nejen československých, ale i spojeneckých ozbrojených sil na pražsko-saarském směru.**

Strategický význam území ČSSR a výše uvedené skutečnosti mají a musí mít svůj doktrinální odraz

— v zahraniční a vnitřní politice ČSSR,

— v místě a úloze čs. armády v rámci ozbrojených sil států Varšavské smlouvy,

— v hospodářské a vědeckotechnické integraci RVHP,

— v operační přípravě státního území,

— v branném systému státu, zejména v přípravě a výstavbě jeho ozbrojených sil.

Zahraniční politika ČSSR by měla zabezpečit u všech států Varšavské smlouvy pochopení pro specifiku strategického po-

stavení našeho státu, především z hlediska jejich vlastních zájmů o obranu jejich koalice a dále z hlediska ekonomických možností, lidských zdrojů a dalšího rozvoje naší společnosti.

Ve spojeném velení ozbrojených sil států Varšavské smlouvy, v koaliční doktríně, je třeba prosazovat pochopení specifiky a strategického významu státního území ČSSR. Přitom je nutné vycházet ze zásady, že **spolehlivé přikrytí čs. hranice je současně přikrytím podstatné části hranic socialismu, přikrytím proti silám uskupení NATO**; proto musí být předmětem zájmu nejen čs. armády, ale i ozbrojených sil všech států Varšavské smlouvy. Týká se to především zpravodajského systému a palebného systému PVO na operačně strategickém stupni. **Také při stanovení úkolů vojskům polního velení ČSLA v rámci plánovaných opatření koalice je třeba k této skutečnosti plně přihlížet, aby byly reálné a plně zabezpečené v rámci spojeného velení.**

Vnitřní politika by se měla hlouběji zabývat branným systémem, zejména přijmout účinná opatření ve všenárodní přípravě obyvatelstva k možné konvenční nebo jaderné válce. **Všenárodní příprava by se měla posunout ze sféry jen dobrovolnosti do oblasti občanských zákonných povinností.**

Výstavba branného systému státu musí být plánována komplexně, řízena centrálně a plněna společným úsilím všech oblastí státní, politické a hospodářské správy.

V hospodářské a vědeckotechnické integraci RVHP by se měla odrazit snaha rozvíjet v ČSSR výrobu především v těch odvětvích zbrojního průmyslu, kde jsou k tomu kapacity a zdroje a které odpovídají tradici čs. zbrojního průmyslu. **Současně by tato výroba měla přispět k podstatnému zvýšení konvenční palebné síly vojsk a posílení PVO proti nízkoletícím cílům.**

V operační přípravě státního území je třeba věnovat prvořadou pozornost zkvalitnění a doplnění komunikačního systému ve směru východ—západ, stavbě dálkových potrubí, výstavbě velitelských stanovišť a podzemních spojovacích uzlů.

Při výstavbě branného systému je nutné řešit spolehlivé zabezpečení ochrany a

obranu státního území jak z hlediska uchování živé síly („přežití obyvatelstva“), tak z hlediska zabezpečení strategického rozvíjení, strategického manévru, zásobování a odsunutí i spojeneckých sil, operujících na pražsko-saarském směru. Proto je třeba v čs. vojenské doktríně odrazit nutnost zabezpečit životaschopnost této základny a spojeným úsilím ozbrojených sil států Varšavské smlouvy zabránit devastaci čs. území, zejména systémem účinné protiraketové a protivzdušné obrany.

Při organizaci ozbrojených sil bude nutné řešit **vyvážený poměr vojsk polního a teritoriálního velení** vzhledem ke shora uvedeným úkolům. Teritoriální vojska bude třeba organizovat a připravovat pro víceúčelové použití s důrazem na boj s výsady, střežení objektů, pořádkovou a regulační službu a likvidaci následků napadení ZHN nebo vzdušných prostředků klasickými chemickými a zápalnými zbraněmi. **K ochraně a obraně státního území bude nutné v daleko vyšší počtu využívat útvarů miličního typu pod jednotným velením teritoriálních velitelů.**

Organizace, výzbroj, výstroj a příprava vojsk polního velení musí odpovídat podmínkám a úkolům, které plní první operační sled na pražsko-saarském směru, tj. přikrytí státní hranice, odrazení prvního hromadného úderu nepřítelů a přechod do rozhodné aktivní činnosti v rámci první frontové operace v geografických podmínkách Českého lesa a Šumavy.

Čs. vojenská doktrína musí odrazit základní požadavky v **systému bojové pohotovosti vojsk**, zejména na počet vyčleněných vojsk k přikrytí státní hranice v trvalé pohotovosti a udržování dalších sil a prostředků v diferencované pohotovosti s cílem zabezpečit plynulé narůstání sil k dalšímu rozvíjení bojové činnosti prvním operačním sledem.

V doktrinálních stanoviscích by se měla dále odrazit:

— nutnost podstatného zvýšení palebné síly konvenčních prostředků a manérovosti bojové a dopravní techniky ČSLA v podmínkách pohraničních hor,

— **nutnost úzké součinnosti** při operačním přeskupování, rozvíjení, zasažení a vedení bojové činnosti **s vojsky Sovětské armády** na pražsko-saarském směru.

V diskusních vystoupeních účastníci zasedání věnovali hlavní pozornost výchozím hlediskům pro další rozvoj jednotlivých druhů vojsk, týlu, zpravodajského systému, velení a pro ochranu a obranu teritoria, která by se měla podle jejich názoru odrazit ve formulaci hlavních doktrinálních zásad.